

9. Kurylo, V. S., Savchenko, S. V., Karaman, O. L. (2018). *Sotsializatsiia osobystosti v umovakh hibrydnoi viiny na skhodi Ukrainy : monohrafiia* [Socialization of the individual in the conditions of hybrid war in eastern Ukraine: a monograph]. K.: Talcom. 240 p. [in Ukrainian].
10. Rebrii, I. M. (2011). Sutnist i zmist sotsialnoi vidpovidalnosti viiskovosluzhbovtstv Zbroinykh Syl Ukrainy [The essence and content of social responsibility of the military personnel of the Armed Forces of Ukraine]. *Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine. Series: Philosophy, Philosophy of Law, Political Science, Sociology*, 9, 133–145. [in Ukrainian].
11. Yurkiv, Ya. (2021). *I. Profesiina pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pedahohiv ta sotsialnykh pratsivnykiv do roboty iz vrazlyvymy katehoriiami naselennia : monohrafiia* [Professional training of future social pedagogues and social workers to work with vulnerable populations : monograph]. Kyiv: Talcom. 460 p. [in Ukrainian].
12. Ramsberger, P. F., Legree, P., Mills, L. (2002). *Evaluation of the Buddy Team Assignment Program*. United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.

Labenok O. Social orientation of professional training of the servicemen of the Armed Forces of Ukraine

The article substantiates the necessity of social orientation of professional training of the servicemen of the Armed Forces of Ukraine as a guarantee of their efficient performance of assigned tasks and identifies ways to ensure it in the educational process of higher education institutions.

The author considers the social orientation of the professional training of servicemen of the Armed Forces of Ukraine as one of the pedagogical conditions for the efficient formation of the social and psychological readiness of servicemen to perform assigned tasks in a hybrid war. The relevance of this approach is determined by the emergence of new forms of modern warfare in the global world and the need to take into account these new challenges in the process of formation of the modern Armed Forces of Ukraine and improvement of professional training of servicemen, formation and development of high military and professional qualities, positive motivation for military service, fostering a sense of patriotism, loyalty to national values, etc.

The author emphasizes that socially oriented training of military personnel allows taking into account the requirements of society for a high level of their professional competence, ethics, adaptability to change and training military personnel who meet the needs of the society. It is proved that the focus on social aspects includes the formation of civic consciousness of the military personnel. The socially oriented training took into account the importance of interaction with the public and the development of partnerships between the Armed Forces and the civil society. The social orientation also included the development of personal qualities such as leadership, communication skills, and teamwork, which are important for a successful military career and interaction with the surrounding society. It was concluded that the focus on social aspects in the educational process of higher education institutions for military personnel contributed not only to their efficient professional training, but also to establishing interaction with the society, which resulted in maintaining public trust and partnership.

Key words: social orientation, professional training, servicemen of the Armed Forces of Ukraine, social activity of the individual, educational activities.

УДК 378.4:811

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.15>

Литвинська Т. Ю.

ПОТЕНЦІАЛ МЕДІАЗАСОБІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний вищий освітній процес вимагає постійного вдосконалення методик та підходів до викладання. Дослідження спрямоване на визначення потенціалу медіазасобів у практичних заняттях з англійської мови у закладах вищої освіти. Зростання популярності медіа, таких як відео, аудіо та інтерактивні тексти, відкриває нові можливості для покращення навчання. Акцент робиться на розвитку навичок аудіювання, читання, мовлення та письма через використання аутентичних матеріалів. Дослідження висвітлює необхідність розвитку комунікативних та критичних навичок студентів для ефективної взаємодії в англомовних середовищах.

Впровадження медіазасобів під час викладання англійської мови студентам стає все актуальнішим серед викладачів. Нині набули гостроти та потребують комплексних поглиблених наукових досліджень застосування медіазасобів щодо методичного обґрунтування використання у навчальному процесі, їх впливу на забезпечення ефективної взаємодії між викладачем і студентами та студентів між собою як в умовах очного, так і дистанційного навчання. Висвітлення таких проблем та практична реалізація здобутих наукових результатів сприятиме оптимізації навчального процесу у сучасних умовах дистанційного та очного навчання, що визначає актуальність цієї статті. Висвітлюються переваги інтеграції медіа у навчальний процес, такі як покращення мовленнєвих та аудіальних навичок, розширення культурного розуміння та розвиток медіаграмотності. Дослідження враховує сучасні тенденції у викладанні англійської мови та вказує на необхідність адаптації навчальних програм до вимог інформаційного суспільства. Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів англійської мови та педагогічних практиків, що прагнуть підвищити якість навчання через впровадження інноваційних методів та технологій у вищій освіті.

Ключові слова: медіазасоби, англійська мова, вища освіта, медіаграмотність, інновації.

У зв'язку із стрімким розвитком інформаційних технологій та зростанням ролі медіа у сучасному суспільстві, питання використання медіазасобів на практичних заняттях з вивчення англійської мови у закладах вищої освіти стає надзвичайно актуальним. Ця тема потребує ретельного аналізу та визначення потенціалу медіа для покращення ефективності навчання англійської мови серед студентів.

Метою дослідження є аналіз та оцінка потенціалу використання медіазасобів на практичних заняттях з англійської мови у вищих навчальних закладах, з метою вдосконалення якості навчання та розвитку ключових навичок студентів.

Орієнтація освіти на її технологізацію породила серію досліджень, спрямованих на підготовку майбутніх учителів початкової школи до використання різноманітних технологій та засобів навчання в цьому етапі. Серед авторів, що досліджують цю тему, можна виділити А. Береснева (з фокусом на особистісно орієнтованих технологіях), О. Комара та Н. Павленка (які досліджують інтерактивні технології), А. Костенка і В. Чичука (спеціалізуються на мультимедійних технологіях), Ю. Рудніка (з інноваційним підходом), О. Снігура та О. Суховірського (зосереджені на інформаційних технологіях) та інших. Дослідники, такі як Л. Баженова, К. Безалгетт, Ж. Гоне, Л. Зазнобіна, В. Мантуленко, Ф. Рогоу, С. Шайбе, С. Хубер, Р. Пуентура та інші, в своїх дослідженнях розкривають дидактичну значущість медіазасобів у навчальному процесі закладів середньої освіти. Окремі вчені, такі як С. Деньгаєв, О. Карпов, І. Сахневич, О. Шеваршинова, Н. Чичеріна, Н. Яценюк, Т. Хілі та інші, розглядають медіа як ефективні засоби вивчення іноземних мов.

На сучасному етапі в Україні виникає актуальне питання щодо медіаосвіти та медіаграмотності, оскільки якість отриманої інформації визначає наше майбутнє, а також майбутнє нашої країни. Процес отримання інформації стає необхідною частиною нашого повсякденного життя, адже людина здебільшого з ранніх етапів свого розвитку стикається з постійною потребою сприймати та аналізувати інформацію.

У зв'язку з впровадженням Концепції медіаосвіти та медіаграмотності в Україні та проведенням експериментів у навчальних закладах, дослідження стає важливим та перспективним. Введення в навчально-виховний процес вправ з медіаграмотності дає можливість вчителям розширити різноманіття завдань на уроках іноземної мови, зробити навчання більш життєвим та спрямованим на комунікацію [6].

У сучасних умовах інформаційних технологій важливо вчити дітей самостійно здобувати знання та використовувати їх у повсякденному житті. Інтерактивні та інноваційні методи навчання сприяють не лише підвищенню ефективності вивчення мови, але і формуванню особистості, готують до викликів реального життя.

Застосування компетентнісно-орієнтованого підходу до навчання у поєднанні з інтерактивними технологіями та вправами, спрямованими на розвиток медіаграмотності, дозволяє вчителям досягати високих результатів у своїй педагогічній роботі. Використання цього комплексу вправ сприяє досягненню високого рівня знань студентів з іноземної мови, розвиває критичне мислення та надає мовні та життєві компетенції. Під час виконання проєктів стимулюється креативна та творча активність студентів, спрямована на отримання результатів самостійних досліджень з допомогою викладача.

Дослідницька та проєктна діяльність охоплює етапи від появи ідеї до створення продукту та його презентації. Використання загальних методів дослідницької діяльності, таких як спостереження, порівняння, абстрагування, моделювання, формалізація, синтез, аналіз, оцінювання, грає важливу роль у вирішенні практично-орієнтованих завдань [8, с. 34].

Використання медіаосвітніх вправ не лише допомагає вчителям чітко визначити очікування від студентів, але й сприяє студентам установленню конкретних очікувань для себе. Це орієнтує їх на те, як вони мають використовувати отримані навички критичного мислення у своєму майбутньому. Використання цих вправ пов'язане із майбутнім, в якому студенті будуть жити та працювати. Студенти усвідомлюють можливість застосування навчальної програми та розуміють фактори власного розвитку.

Важливим є також питання інтегрованого підходу до впровадження медіаосвіти у навчальний план. На цьому етапі важливо згадати слова Сінді Шейбе та Фейз Рогоу, які підкреслюють, що медіаграмотність не повинна замінювати існуючі ефективні методи навчання, але може слугувати джерелом нових ідей для вчителів, оживляючи застарілі методи навчання. Також це може бути ефективним способом включення студентів з різноманітними потребами та тих, які виявляють обмежений інтерес до навчання, до навчального процесу. Важливо враховувати, що ніщо так не мотивує вчителів, як зацікавлені студенти, які активно залучаються до того, що вони вчать [7, с. 113].

Студенти вищих навчальних закладів також стикаються з необхідністю розвивати свою медіаграмотність і отримувати навички медіаосвіти. Освіта у вищих навчальних закладах вимагає від студентів активного взаємодії з різноманітними джерелами інформації, а також критичного оцінювання та аналізу отриманої інформації.

Медіазасоби вивчення англійської мови виокремлюються як потужний інструмент, який не лише допомагає вдосконалити мовні навички, а й розширює кругозір та розвиває загальну медіаграмотність студентів. Використання медіазасобів на практичних заняттях може бути важливим компонентом сучасного вивчення англійської мови в закладах вищої освіти [3, с. 5].

Використання медіазасобів у вивченні англійської мови у вищих навчальних закладах є ключовим елементом, спрямованим на розвиток аудіювання та читання студентів. Цей підхід не лише дозволяє студентам

поліпшити свої лінгвістичні навички, а й надає можливість отримати аутентичний досвід реального спілкування та взаємодії з англомовним середовищем.

Відеоматеріали є потужним інструментом для покращення аудіювання студентів. Аутентичні відеоролики з різних сфер життя, віддзеркалюючи сучасні тенденції англомовного середовища, надають можливість слухати різноманітні акценти та вимови. Доцільно включати різні жанри, такі як інтерв'ю, новини, ток-шоу та документальні фільми, щоб студенти могли ознайомитися з різними стилістичними особливостями мовлення.

Медіа забезпечують доступ до різноманітних текстів, включаючи статті, блоги, інтерв'ю та аудіокниги, що сприяє розвитку читацьких навичок студентів. Важливо обирати матеріали, які відповідають рівню складності та інтересам аудиторії. З допомогою медіазасобів можна проводити аналіз мовних конструкцій, лексичних виразів та культурних аспектів, що розширює контекст вивчення. Створення інтерактивних вправ, пов'язаних із відео та текстовим матеріалом, сприяє активній взаємодії студентів із змістом. Можливості відповідати на питання, обговорювати теми, аналізувати та резюмувати інформацію роблять процес вивчення більш ефективним та цікавим [4, с. 12].

Медіазасоби, такі як відеоролики, аудіозаписи та інтерактивні тексти, стають важливим інструментом для розвитку мовлення та письма студентів під час вивчення англійської мови в університетах. Ці засоби надають можливість студентам не лише покращувати свої лінгвістичні вміння, а й застосовувати їх у творчий та інтерактивний спосіб [1].

Студенти можуть бути задіяні у створенні власних відеопрезентацій на основі матеріалів, які вони вивчають через медіазасоби. Це дозволяє їм відчувати себе як учасників реального комунікативного процесу, покращуючи навички публічного виступу та адаптації мовлення до конкретної аудиторії [11, с. 28].

Використання коротких відеороликів як основи для групових обговорень розвиває мовленнєві навички студентів. Вони можуть висловлювати свої думки, аргументувати позиції та взаємодіяти з поглядами одногрупників, розширюючи свій словник та вивчаючи різні стилі висловлювання.

Використання рольових ігор та створення сценаріїв на основі медіаматеріалів допомагає студентам вдосконалювати свої мовленнєві вміння, відчуючи себе в різних комунікативних ситуаціях. Спільне створення блогів або аудіосценаріїв за допомогою медіазасобів надає студентам можливість висловлювати свої думки та аналізувати теми, що вивчаються. Це сприяє розвитку їхньої креативності та навичок письма. Запрошення студентів аргументовано писати есе чи статті на тему медіаматеріалів стимулює їхню здатність критично мислити та висловлювати власні думки [12, с. 18].

Використання медіазасобів для розвитку мовлення та письма в університетах не лише підвищує якість навчання, але й готує студентів до ефективного використання англійської мови в різних аспектах їхнього майбутнього життя та професійної кар'єри. Цікаві та актуальні медіазасоби стимулюють студентів для більш активної участі у мовленнєвих та писемних вправах. Використання реальних медіаматеріалів надає студентам аутентичний досвід використання мови в реальних життєвих ситуаціях. Взаємодія із змістом через різні медіаформати робить процес навчання цікавим та захоплюючим. Робота з різноманітними медіаматеріалами допомагає студентам вивчати нові слова та вирази [13].

У вивченні англійської мови в університетах, медіа відіграє важливу роль у розвитку студентів не лише мовних, але й культурних компетенцій. Використання медіазасобів, таких як відеофільми, документальні фільми, музика та інші ресурси, відкриває нові горизонти для студентів та надає можливість вивчати різні аспекти культури, традицій і сучасного життя англомовних країн. Медіазасоби стають відмінним засобом для вивчення культурного контексту. Відеофільми та документальні фільми можуть відобразити різні аспекти життя та історії англомовних країн. Студенти мають можливість побачити реальні сценарії, спостерігати за традиціями, вивчати кулінарію та інші аспекти культури в аутентичному середовищі.

Використання музики різних стилів та жанрів дозволяє студентам отримати проникливий відчуття культурного досвіду. Тексти пісень можуть служити важливим ресурсом для вивчення лексики, а також для розуміння важливих аспектів сучасного життя та суспільних питань. Медіа може надати студентам унікальну можливість вивчення традицій та обрядів англомовних країн. Відеоролики про святкування свят, релігійні обряди чи сімейні традиції дозволяють студентам зануритися в атмосферу святкувань та вивчити специфіку культурних відмінностей.

Медіа сприяє розвитку міжкультурної компетенції. За допомогою відеоматеріалів, що висвітлюють реальні ситуації міжкультурної комунікації, студенти можуть вивчати нюанси взаємодії та ефективності спілкування в різних культурних середовищах. Медіазасоби також надають можливість студентам аналізувати культурні медіатексти критично. Вони можуть оцінювати ставлення до різних культурних аспектів у фільмах, новинах, та інших медіа ресурсах [10, с. 161].

В сучасному світі, де інформація є величезним ресурсом, розвиток медіаграмотності стає надзвичайно важливим завданням для студентів вищих навчальних закладів. Використання медіазасобів у навчальному процесі не лише сприяє вивченню мови, а й дозволяє студентам розвивати критичне мислення, аналіз і критерії оцінювання інформації, що є ключовими компетенціями у сучасному суспільстві.

Використання медіазасобів допомагає студентам у розширенні їхньої медіаграмотності. Вони вчаться ефективно взаємодіяти з різними видами медіа, розуміти їхню будову та мовні засоби. Це важливо для успішного сприйняття та розуміння інформації, що надходить через різні канали.

Використання медіазасобів в навчанні сприяє розвитку критичного мислення студентів. Вони навчаються аналізувати інформацію, розрізняти об'єктивні факти від суб'єктивних думок та домислів. Це дозволяє їм усвідомлювати різноманітні точки зору та робити обґрунтовані висновки. Важливим аспектом медіаграмотності є вміння оцінювати джерела інформації. Студенти вивчають критерії достовірності, об'єктивності та релевантності інформації. Це допомагає їм обирати та використовувати тільки якісні та надійні джерела для навчання та досліджень.

Медіазасоби вчать студентів розрізняти факти від думок та оцінок. Це є важливим для формування об'єктивного світогляду та уникнення маніпуляцій інформацією. Студенти засвоюють розуміння впливу медіа на суспільство. Вони вивчають роль медіа в формуванні громадської думки, культурних стереотипів та соціальних цінностей. Використання медіазасобів у навчальному процесі вищого навчального закладу дозволяє формувати комплексні навички медіаграмотності, які студенти зможуть успішно використовувати у своєму подальшому житті та професійній діяльності. Розвинена медіаграмотність стає запорукою власної освіченості та активної участі у сучасному інформаційному суспільстві [10, с. 161].

В сучасному світі навички ефективного спілкування в англomовному середовищі є ключовим компонентом успіху. Використання медіазасобів у вищих навчальних закладах допомагає студентам не лише вивчати англійську мову, а й готує їх до реального спілкування в аутентичних ситуаціях та реальних англomовних середовищах.

Використання медіазасобів, які включають аутентичні висловлення та ситуації, дозволяє студентам зануритися в реальний мовний контекст. Вони вчаться сприймати та розуміти різні голоси, акценти, тони та стилі спілкування, що підготує їх до розмаїття комунікаційних ситуацій. Медіазасоби допомагають студентам розвивати навички ефективного спілкування. Вони вчаться виразно висловлювати свої думки, використовувати різноманітні мовні конструкції та вибирати найвідповідніші вирази в різних ситуаціях [7].

Медіазасоби дозволяють студентам вивчати реальні способи спілкування, такі як відповіді на питання, обговорення тем, розв'язання конфліктів тощо. Це робить їхнє навчання більш практичним та застосовним у реальному житті. Медіазасоби допомагають студентам вивчати специфіку мовлення, яку вони можуть зустріти в реальних англomовних середовищах. Це включає в себе фразеологію, виразові засоби та інші аспекти мовлення, які є важливими для ефективної комунікації. Використання медіазасобів допомагає студентам підготуватися до реальних ситуацій. Вони вчаться взаємодіяти в різних контекстах, таких як робочі зустрічі, ділові переговори, або навіть неформальні розмови, що робить їхні навички більш універсальними.

Медіазасоби вищих навчальних закладів, спрямовані на підготовку до реального спілкування, є важливим інструментом для розвитку комунікативних навичок студентів. Вони стають часткою інтерактивного та життєвого навчання, що сприяє більш успішному впровадженню отриманих знань у реальному світі.

Визначають такі переваги використання медіазасобів:

1. Сприяння аутентичності – медіазасоби надають можливість студентам слухати реальні розмови, що поліпшує їхнє розуміння аутентичної англійської мови.
2. Розширення лексичного запасу – різноманітність тематик та жанрів дозволяє студентам поглиблювати свій словниковий запас та використовувати його у різних контекстах.
3. Вивчення культурних аспектів – медіазасоби допомагають студентам зануритися в культурні особливості англomовних країн, розширюючи їхнє розуміння світу.
4. Забезпечення варіативності – великий вибір матеріалів дозволяє адаптувати уроки під конкретні потреби групи та індивідуальні інтереси студентів.
5. Підвищення мотивації – цікаві та актуальні медіазасоби сприяють підвищенню мотивації студентів для вивчення мови [9, с. 15].

Створення сприятливих умов, в яких студенти могли б активно використовувати навчальні матеріали, відшукувати завдання та самостійно їх виконувати, відіграє важливу роль в процесі оволодіння іноземними мовами. Сучасна інформаційна епоха, з її стрімким розвитком інформаційних технологій, вимагає від нас формування високої інформаційної культури особистості.

Збільшення обсягу знань, які накопичує людство, та зростання темпів інформаційного розвитку ставлять перед нами завдання з розробки нових методів організації навчання. Важливим елементом цього процесу є формування особливого мислення як викладачів, так і студентів. Інформатизація освіти передбачає розробку та впровадження нових підходів до навчання та педагогічного процесу [5, с. 206].

У цьому контексті важливим стає удосконалення програм та методичного забезпечення навчання. Нові можливості, які надають інформаційні технології, дозволяють стимулювати креативність студентів та розвивати їх навички у роботі з інформацією. Важливо, щоб викладачі володіли вміннями обирати та застосовувати ті технології, які найкраще відповідають меті навчання іноземної мови та сприяють досягненню навчальних цілей студентів, враховуючи їхні індивідуальні особливості.

Для успішного навчання іноземним мовам важливо брати до уваги психолого-перцептивні можливості студентів та їхній базовий рівень знань у даній мові [1, с. 230]. Викладач повинен уважно підходити до вибору навчального матеріалу, охоплюючи лексичний, граматичний, фонетичний, мовно-ситуативний та візуальний аспекти мови. Важливо, щоб матеріали були доступні та відповідали рівню знань кожного студента в групі. Це означає, що в навчальному процесі слід використовувати матеріали різної складності, враховуючи психологічні та інші особливості кожного студента [13, с. 2].

Окрім цього, консультації та методична підтримка від викладача грають важливу роль у навчанні іноземним мовам. Це допомагає студентам зрозуміти та опанувати матеріал більш ефективно.

Використання аудіовізуальних інтернет-джерел у навчанні іноземних мов, зокрема англійської та німецької, може бути корисним для розширення, поглиблення та спеціалізації мовного матеріалу, який стосується професійної сфери. Ця методика може допомогти студентам засвоїти іноземну мову для професійної діяльності або для подальшого навчання в програмах післявузівської професійної освіти.

Застосування оригінальних аудіо- та відеозаписів з супровідними титрованими рядками, які відображають висловлення або їх переклад, може бути дуже ефективним для навчання. Це сприяє візуальному уявленню мови та допомагає реалізувати принцип наочності в навчанні, що є одним із основних дидактичних принципів.

Сучасні дидактичні технології Інтернету відкривають безмежні можливості для навчання іноземним мовам, зокрема англійській та німецькій. Вони дозволяють використовувати різні мультимедійні матеріали, такі як відеозаписи, онлайнвідео, аудіозаписи тощо, що сприяють активному включенню студентів у процес навчання та допомагають їм розвивати навички розуміння автентичної мови.

На навчальних веб-сайтах доступні різноманітні матеріали, які сприяють підвищенню рівня мовної компетентності. Студентам можуть бути надані завдання, які передбачають прослуховування або перегляд відеоматеріалів з наступним виконанням вправ (наприклад, «Уважно слухайте відео та відповідайте на питання у вправі») [10, с. 161].

Однією з цікавих можливостей є використання YouTube, де студенти можуть отримувати субтитри до відеоматеріалів. Це стає великим допоміжним засобом для покращення навичок читання і розуміння на слух. Також на YouTube існують сервіси, які автоматично генерують субтитри на основі розпізнавання мовлення. Вони надають можливість користувачам включати або виключати субтитри, перекладати їх та інше [4, с. 44].

Важливо відзначити, що використання Інтернет-ресурсів для навчання іноземних мов може мати двосторонній характер. Воно сприяє активній взаємодії як у класному середовищі під керівництвом викладача, так і в позааудиторній самостійній роботі студентів. Цей підхід дозволяє зробити навчання більш інтерактивним та забезпечити ефективний розвиток мовних навичок.

Інтернет надає користувачам широкий спектр навчальних ресурсів, які можна використовувати як онлайн, так і офлайн. Ці матеріали дозволяють самостійно перевіряти правильність виконаних вправ та покращувати навички без необхідності виходити з дому або виходити з-під керівництва викладача. Вони дають можливість отримувати доступ до різноманітних джерел інформації, енциклопедичних видань, словників і баз даних, а також спілкуватися з носіями мови, незалежно від географічних обмежень.

Різноманітність матеріалів і будова навчальних сайтів роблять навчання більш гнучким та індивідуальним. Наприклад, студенти можуть вибирати рубрики, які відповідають їхнім потребам, такі як вивчення граматики, пунктуації, розвиток словникового запасу тощо. Крім того, для опрацювання граматичного матеріалу надаються різні сервіси, які пояснюють основні форми дієслів у англійській мові, надають графічне представлення часових форм, наводять приклади і ілюстрації, а також аудіо та відеопрезентації граматичних правил [4, с. 43].

Принцип наочності може виконувати як навчальну, так і розвивальну функції, а також освітню функцію. Цей принцип має лінгвістичну (словесно-лінгвістичну) та нелінгвістичну (предметно-образну) форми вираження. Лінгвістична наочність означає діяльність, пов'язану з проявом мови, сприйняття та відтворення якої має зорово-чуттєвий характер. У викладанні мови чіткість мови відіграє головну роль. З точки зору постачання матеріалів чіткість може бути статичною та динамічною. Особливим видом динамічної наочності є ситуативна чіткість або чіткість мовленнєвих дій. Нарешті, наочність може бути зовнішньою (внаслідок процесу сприйняття) та внутрішньою (на основі сприйняття зображення – слухової, зорової тощо), що розвиває відповідні вміння та навички.

Існує як лінгвістична, так і екстралінгвістична чіткість. Лінгвістична наочність – це спосіб подання усного чи писемного мовлення, при якому завдяки сенсорно-зоровій виразності мовлення можна встановити закономірності будови цього мовлення. Мовна чіткість включає різні способи показу усного чи письмового мовлення, такі як комунікативно-словесна наочність, ізольована демонстрація мовних явищ та лінгвістична схематична наочність, які допомагають уявити мовні структури та закономірності. Позавербальна чіткість включає всі способи представлення екстралінгвістичних факторів навколишнього середовища, такі як звуки, запахи, тактильні відчуття. Ця форма чіткості допомагає створювати наочний образ навколишнього середовища, що може бути корисним при вивченні мови [5, с. 43].

Залежно від аналізатора, за допомогою якого сприймається інформація, розрізняють чіткість слуху, зору та дотику. Ці форми чіткості використовуються для передачі інформації та створення наочних образів учням.

Висновки. Використання медіазасобів на заняттях з англійської мови у вищих навчальних закладах сприяє розвитку мовних, комунікативних та культурних навичок студентів. Це включає розвиток аудіювання та читання через відео та аудіозаписи, покращення мовлення та письма через створення мультимедійних презентацій, а також вивчення культурного контексту за допомогою фільмів, музики та інших медіазасобів. Використання медіа сприяє також розвитку медіаграмотності та готовності студентів до взаємодії в англійськомовному середовищі.

Використана література:

1. Безкоровайна Ю. Унаочнення як засіб формування іншомовної лексичної компетенції учнів. *Учнівський науковий альманах факультету іноземних мов*. 2009. Вип 1(6) С. 230–234.
2. Березенська Л. В. Як сформувати лексичну складову соціолінгвістичної компетенції. *Іноземні мови*. 2006. №3. С. 44–46.
3. Бучинська Д. Л. Використання відео в навчальному процесі – потреба сьогодення. *Open educational e-environment of modern University*. 2015. № 1. URL: <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/11#.Xf9I2dIzbcS>
4. Вембер В. П., Бучинська Д. Л. Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі. *Освітологічний дискурс*. 2016. № 1 (13). URL : <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/348>
5. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання. 2011. 206 с.
6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. URL : https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya
7. Медіаграмотність: підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / перекл. з англ.. С. Дьома; за загал. Ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. Київ : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.
8. Омеляненко Г. А. Інформаційно-навчальне середовище: дидактичний аспект. URL : <http://intkonf.org/omelyanenko-ga-informatsiyonnavchalne-seredovischedidaktichniy-aspekt/>
9. Онкович Г. В. Розвиток медіадидактики вищої школи: український досвід. 2020.
10. Петрик Л. Застосування медіазасобів у змісті дисципліни «Іншомовна освіта: іноземна мова з методикою навчання». *Освітологічний дискурс*, 2021, 33.2: 161–184.
11. Редько В. Г. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа*. 2011. № 8–9. С. 28–36.
12. Терлецька Л. М. Педагогічні умови викладання іноземних мов студентам у середніх і вищих педагогічних навчальних закладах: минуле і сьогодення. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 18. С. 43–46. URL : <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-1-8>.
13. Heick T. 50 Activities to Promote Digital Media Literacy in Students. Teach Thought URL : <https://www.teachthought.com/literacy/50-activities-to-promotedigital-media-literacy-in-students>.

References:

1. Bezkorovaina Yu. Unaocnennia yak zasib formuvannia inshomovnoi leksychnoi kompetentsii uchniv [Visualization as a means of forming foreign language lexical competence of students.]. *Uchnivskiyi naukovyi almanakh fakultetu inozemnykh mov*. 2009. Vyp 1(6) S. 230-234. [in Ukrainian]
2. Berezenska L. V. Yak sformuvaty leksychnu skladovu sotsiolingvistychnoi kompetentsii. *Inozemni movy* [How to form the lexical component of sociolinguistic competence]. 2006. №3. S. 44-46 [in Ukrainian]
3. Buchynska D. L. Vykorystannia video v navchalnomu protsesi – potreba sohodennia [The use of video in the educational process is a need of the present.]. *Open educational e-environment of modern University*. 2015. № 1. URL: <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/11#.Xf9I2dIzbcS> [in Ukrainian]
4. Vember V. P., Buchynska D. L. Suchasni typy navchalnoho video ta osoblyvosti yikh vykorystannia u navchalnomu protsesi [Modern types of educational video and features of their use in the educational process]. *Osvitolohichniy diskurs*. 2016. № 1 (13). URL: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/348> [in Ukrainian]
5. Vyshnevskiyi O. I. Metodyka navchannia inozemnykh mov [Methods of teaching foreign languages]: navch. posib.: 2-he vyd., pererob. i dop. Kyiv: Znannia. 2011. 206 s.
6. Kontseptsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini [Concept of media education implementation in Ukraine]. URL: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya. [in Ukrainian]
7. Mediahramotnist: pidrstudentyk dlia vchyteliv [Media literacy: a sub-standard for teachers] / Sindi Sheibe, Feiz Rohou / Perekl. Z anhl.. S. Doma; za zahal. Red. V.F. Ivanova, O.V. Volosheniuk. – K.: Tsentr Vilnoi Presy, Akademiia Ukrainskoi Presy, 2017. – 319 s., 113 [in Ukrainian]
8. Omelianenko H.A. Informatsiino-navchalne seredovyshe: dydaktychniy aspekt [Information and learning environment: didactic aspect]. URL: <http://intkonf.org/omelyanenko-ga-informatsiyonnavchalne-seredovischedidaktichniy-aspekt/> [in Ukrainian]
9. Onkovych H. V. Rozvytok mediadydaktyky vyshchoi shkoly: ukraïnskyi dosvid [Development of high school media didactics: Ukrainian experience]. 2020. [in Ukrainian]
10. Petryk L. Zastosuvannia mediazasobiv u zmisti dystsypliny «Inshomovna osvita: inozemna mova z metodykoiu navchannia». *Osvitolohichniy diskurs* [Application of mediasobes in the content of the discipline "Foreign language education: a foreign language with a teaching method."], 2021, 33.2: 161-184. [in Ukrainian]
11. Redko V. H. Interaktyvni tekhnolohii navchannia inozemnoi movy. *Ridna shkola* [Interactive technologies for teaching a foreign language]. 2011. № 8–9. S. 28–36 [in Ukrainian]
12. Terletska L. M. Pedagogichni umovy vykladannia inozemnykh mov studentam u serednikh i vyshchyykh pedagogichnykh navchalnykh zakladakh: mynule i sohodennia [Pedagogical conditions of teaching foreign languages to students in secondary and higher pedagogical educational institutions: past and present]. *Innovatsiina pedahohika*. 2019. № 18. S. 43-46. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-1-8>. [in Ukrainian]
13. Heick T. 50 Activities to Promote Digital Media Literacy in Students . Teach Thought URL: <https://www.teachthought.com/literacy/50-activities-to-promotedigital-media-literacy-in-students/> [in Ukrainian]

Lytvynska T. The potential of media in practical English classes in higher education institutions

The modern higher education process requires continuous improvement of teaching methods and approaches. The study aims to determine the potential of media in practical English classes at higher education institutions. The growing popularity of media such as video, audio, and interactive texts opens up new opportunities for enhancing learning. The emphasis is on developing listening, reading, speaking and writing skills through the use of authentic materials. The study highlights the need to develop students' communication and critical skills for effective interaction in English-speaking environments.

The use of media in teaching English to students is becoming increasingly important for teachers. Today, the following applications have become topical and require comprehensive in-depth scientific research media in terms of methodological justification of their use in the educational process, their impact on ensuring effective interaction between the teacher and students

and students with each other both in face-to-face and distance learning. Coverage of such problems and practical implementation of the obtained scientific results will contribute to optimisation of the educational process in modern conditions of distance and face-to-face learning, which determines the relevance of this article. The article highlights the benefits of integrating media into the educational process, such as improving speaking and listening skills, broadening cultural understanding and developing media literacy. The study takes into account current trends in English language teaching and points to the need to adapt curricula to the requirements of the information society. The results of the study can be useful for English language teachers and pedagogical practitioners who seek to improve the quality of teaching through the introduction of innovative methods and technologies in higher education.

Key words: media, English, higher education, media literacy, innovation.

УДК 351.74:355.54

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.16>

Марков Р. А.

ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ВІД ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Професійна діяльність поліцейських постійно пов'язана з регулярним ризиком для життя та здоров'я і вважається однією з найбільш небезпечних професій. Практичні навички захисних дій від загрози холодної зброї дозволяють працівникам поліції правильно оцінити обстановку, окремі ситуації, обрати найбільш ефективні прийоми. Оборонні дії від загрози холодною зброєю являються одним із елементів тактики самозахисту та особистої безпеки працівника поліції. В даному контексті ми вважаємо, що до системи захисних дій від загрози холодною зброєю можна віднести наступні елементи: теоретичні знання для умілого застосування фізичної сили працівником поліції, фізичні якості (швидкість, сила, координація), які необхідні для ефективного реагування, психологічна підготовленість, яка дозволить бути морально налаштованим.

Захист працівника поліції від холодної зброї є надзвичайно актуальною темою в сучасному світі. Існує безліч ситуацій, коли правоохоронні органи повинні мати справу з нападами, в яких злочинці використовують холодну зброю, таку як ножі, мечі, кастети тощо.

Ці напади можуть бути дуже небезпечними та призводити до серйозних травм або навіть смерті. Проте, забезпечення безпеки працівників поліції не є легким завданням, оскільки вони повинні бути готові до різних сценаріїв і забезпечувати безпеку громадян, не порушуючи прав людини та свободи.

Такі підстави вимагають ретельного вивчення та розробки ефективних стратегій та тактик для захисту правоохоронних працівників та забезпечення безпеки громадян.

Цією проблематикою в контексті професійної підготовки, яка сприятиме особистому захисту поліцейських займалися такі вітчизняні науковці, як А. Ю. Мартишко [9], В. В. Бондаренко [5], С. Є. Бутов [3] та інші, тому ми взяли їх праці за основу та вирішили продемонструвати важливість умінь самозахисту від нападників та шляхи удосконалення навичок для уникнення тяжких та фатальних наслідків від застосування холодної зброї.

Ключові слова: холодна зброя, професійна підготовка, захист, тактика, ризик, індивідуальний бронезахист, оборона, спеціальні засоби.

Актуальність теми – захист працівника поліції від холодної зброї є однією з найважливіших та нагальних задач, яка вимагає постійного вдосконалення та спеціалізованого підходу. Зіштовхнувшись зі справами, пов'язаними з холодною зброєю, поліцейські наражаються на значний ризик. З кожним днем холодна зброя все більше вдосконалюється та розповсюджується, і поліцейським необхідно створювати та вивчати нові прийоми боротьби задля відвернення загрози життю чи здоров'ю людей або поліцейському. Тому працівникам правоохоронних органів дуже важливо мати професійно розроблену стратегію захисту від правопорушників та їх ефективному знешкодженню.

Мета статті – деякі аспекти підвищення ефективності прийомів самозахисту працівників поліції від нападу злочинця з холодною зброєю в руках.

Завданнями статті у зв'язку з вказаною темою є:

- вказати на шляхи удосконалення професійної підготовки поліцейського;
- зазначити техніку виконання самозахисту та обеззброєння злочинця;
- підкреслити важливість знання нормативно-правових актів про застосування заходів примусу.

Методологічними основами дослідження є застосовані в ній сучасні методи пізнання, такі як: аналіз і синтез, узагальнення, індукційний метод та інші.

Захист працівника поліції від холодної зброї потребує комплексного підходу та використання різноманітних засобів та технік. Один з найважливіших аспектів захисту – це професійна підготовка правоохоронців, яка включає навчання тактикам зниження ризику, захисту та контролю над ситуацією.